

Затверджено
Рішенням вченої ради
Тернопільського національного
медичного університету
імені І.Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України
Протокол № 15 від «26» 11 2019 р.

Введено в дію наказом ректора університету
№ 681, від «27» 11 2019 р.

Ректор

М. Корда

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ АСПІРАНТІВ
У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**

Тернопіль, 2019

Загальні положення

1.1. Положення про педагогічну практику аспірантів Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України (далі – Університет) регламентує порядок і форми проходження педагогічної практики аспірантами.

1.2. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та є видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу з дисциплін, набуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності.

1.3. Це Положення розроблене у відповідності до „Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

1.4. Організатором та базою для проходження педагогічної практики аспіранта є кафедра університету, за якою закріплений аспірант.

2. Мета і завдання педагогічної практики

2.1. Метою педагогічної практики аспірантів є набуття і удосконалення навичок та вмінь навчально-методичної роботи.

2.2. У процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні здобути наступні компетентності:

2.2.1. Інтегральну компетентність: здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини.

2.2.2. Загальні компетентності: здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівня; вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та

авторського права; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; вміння планувати та управляти часом.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності: глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти; впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я; оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів; організувати та реалізувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

2.2.4. Програмні результати навчання: застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування; демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема; інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо; використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві; представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів; управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди; організувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток; оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення; використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики; демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

2.3. В процесі проходження навчальної практики аспіранти повинні опанувати та знати: організацію навчального і виховного процесу у вищому навчальному закладі; структуру та зміст викладацької діяльності; методику підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів; основи педагогіки вищої школи; основи навчально-методичної діяльності у вищих навчальних закладах; психологічні аспекти навчання та творчої діяльності; структурування та психологічно грамотне перетворення наукових знань у навчальний матеріал; систематизацію навчальних та виховних завдань; методи та засоби інтерактивного навчання, складання ситуаційних тестових завдань; застосування новітніх освітніх технологій; розробку типових і робочих програм фахової навчальної дисципліни; визначення структурних елементів лекційного, семінарського, практичного заняття відповідно постановленої мети; розробку методичних матеріалів для всіх видів навчальної роботи; оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності.

2.4. У процесі практичної діяльності ведення навчальних занять повинні бути розвинуті вміння сформулювати навчально-виховну мету, адекватного вибору типу і виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

2.5. У ході відвідування занять викладачів відповідних дисциплін аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

3. Зміст педагогічної практики

Педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

3.1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі, визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності;

3.2. Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за фахом);

3.3. Моніторинг, аналіз та підготовка навчально-методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі: розробка плану та змісту навчальних занять;

3.4. Вивчення досвіду провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін;

3.5. Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами;

3.6. Самостійне проведення різних за формою навчальних занять з дисципліни;

3.7. Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять;

3.8. Організація самостійної роботи студентів;

3.9. Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями;

3.10. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;

3.11. Аналіз педагогічних ситуацій та самостійне прийняття рішень щодо вирішення проблем;

3.12. Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.

4. Організаційні основи педагогічної практики

4.1. Загальне керівництво педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник аспіранта або призначений кафедрою викладач.

4.2. Загальний обсяг педагогічної практики складає шість кредитів ЄКТС (180 годин) протягом 4 семестру навчання, у тому числі:

4.2.1. 60 % педагогічної практики (108 годин) складає *пасивна практика*, тобто, навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів, у тому числі науковою);

4.2.2. 40 % загального часу (72 годин) педагогічної практики відводиться на *активну практику*, тобто аудиторне навантаження: читання лекцій (за рішенням кафедри), проведення аудиторних занять (практичних, семінарських).

4.3. Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, до якої прикріплений аспірант або на якій виконується проходження практики.

4.4. Кафедри щорічно подають плани проходження педагогічної практики аспірантів до відділу аспірантури та докторантури Університету (вересень поточного року).

4.5. Захист педагогічної практики здійснюється на засіданні кафедри, а також шляхом проведення тестування в навчально-науковому відділі незалежного тестування знань студентів, оцінюється за 200-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за шкалою ЄКТС.

4.6. Аспіранту, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження, або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження педагогічної практики аспірант щорічно представляє до відділу аспірантури та докторантури Університету:

5.1.1. Загальний звіт про проходження практики, підписаний науковим керівником та завідувачем кафедри (ПІБ аспіранта, спеціальність, кафедра, ПІБ наукового керівника або куратора з педагогічної практики, період проходження, загальний обсяг годин; заповнена сітка проведених занять у журналі (дати проведення, академічна група, тема, вид занять);

5.1.2. Відгук наукового керівника про проходження практики;

5.1.3. Витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про затвердження звіту;

5.1.4. Заліковий лист результатів педагогічної практики.

5.2. Аспіранти, які проводять заняття за трудовою угодою в межах Університету, звільняються від навчально-педагогічної практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

5.3. Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані аспіранта і розглядається під час атестації.

6. Права та обов'язки аспіранта

6.1. Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника або завідувача кафедри, вносити пропозиції з удосконалення організації педагогічної практики.

6.2. Аспірант під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять провідних викладачів Університету з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом.

6.3. Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до кожного заняття.

6.4. Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

6.5. Аспірант, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і згідно з „Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)”, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, підлягає відрахуванню.

6.6. Аспірант повинен протягом 10 робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію у відділ аспірантури та докторантури Університету.

7. Права та обов'язки керівника/куратора педагогічної практики

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником або куратором, який:

7.2.1. Забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;

7.2.2. Затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування аспіранта;

7.2.3. Обирає тематику занять та навчальні групи для проведення педагогічної практики;

7.2.4. Надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

7.2.5. Контролює роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, вживає заходи щодо ліквідації недоліків у організації практики;

7.2.6. Готує відгук на звіт аспіранта про проходження педагогічної практики.

Проректор з наукової роботи

проф. І.М. Кліщ

Зав. відділу аспірантури та докторантури

доц. Н.Я. Потіха

В.о. начальника юридичного відділу

Н. Цпін

Зав. канцелярії

Т. Бунт